

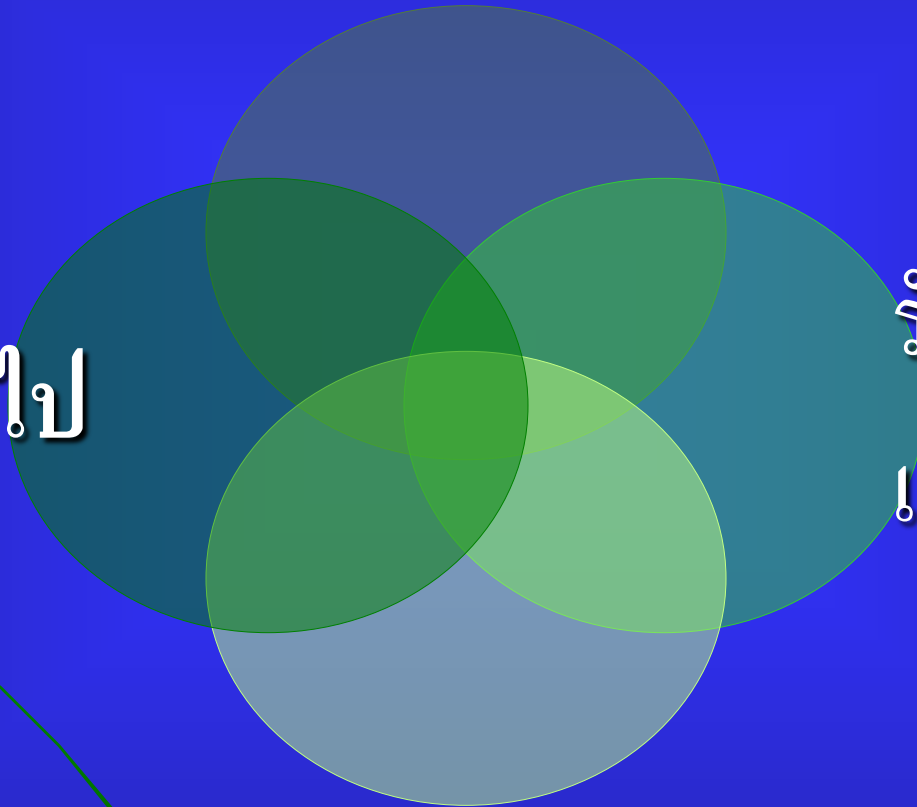
วิชาที่ใกล้เคียงกับรัฐธรรมนูญทั่วไป

การเมือง

กฎหมายทั่วไป

รัฐธรรมนูญ
เปรียบเทียบ

รัฐธรรมนูญต่างประเทศ

ความหมาย"รัฐธรรมนูญ"

รัฐธรรมนูญ : **Constitution**

รัฐ ทางรัฐศาสตร์หมายถึง ...?

สังคมการเมือง (Political Society)

หรือประชาคมทางการเมือง Political

Community) อันเป็นสังคมมนุษย์ขนาดใหญ่

@

ความหมาย"รัฐธรรมนูญ"

ธรรมนูญ แปลว่าระเบียบ อำนาจอหน้าที่ของรัฐ
รัฐธรรมนูญ เป็นระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ใช้ใน
การจัดระเบียบอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจ
สูงสุดของรัฐ ไม่ว่าระเบียบหรือกฎเกณฑ์นั้น จะ
อยู่ในรูปของจารีตประเพณี หรือกฎหมายลาย
ลักษณ์อักษรก็ตาม

1. รัฐธรรมนูญตามความหมายในทางกฎหมาย

หมายถึง กฎหมายที่กำหนดระเบียบแห่งอำนาจสูงสุดรัฐ

นิติบัญญัติ

ความสัมพันธ์

บริหาร

ตุลาการ

@

อำนาจสูงสุด

กษัตริย์ & ประชาชน

ผู้ใช้อำนาจ

ใครเป็นผู้ใช้

การแบ่งแยกอำนาจ

นิติ บริหาร ตุลาการ

ทุกรัฐย่อมจะมี

รัฐธรรมนูญ

ลายลักษณ์อักษร

หรือ

ประเพณีไม่สำคัญ

จะเรียกว่าอย่างไร

ไม่สำคัญ

2.รัฐธรรมนูญตามความหมายทางอุดมคติ

- 1.รัฐธรรมนูญเป็นหลักประกันสิทธิ และเสรีภาพของ
ราษฎร
- 2.รัฐธรรมนูญต้องวางหลักเรื่องการแยกอำนาจ และการ
มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
- 3.รัฐธรรมนูญต้องเป็นลายลักษณ์อักษร

3. รัฐธรรมนูญตามความหมายในทางปฏิบัติ

1. รัฐธรรมนูญต้องเหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ของประเทศ

2. รัฐธรรมนูญจะต้องมีวิธีทางให้แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า
โดยความสงบได้

3. รัฐธรรมนูญจะต้องมีความเที่ยงธรรมแก่ราษฎรทุกคน

4. รัฐธรรมนูญต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม
ให้สอดคล้องกับสถานการณ์

5. รัฐธรรมนูญจะต้องมีวิธีป้องกันตนเอง

ข้อแตกต่าง

รัฐธรรมนูญกับ

กฎหมายปกครอง

“รัฐธรรมนูญ” เป็นกฎหมายที่กำหนดระเบียบแห่ง
อำนาจสูงสุดของรัฐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติถึง
วิธีอำนวยการปกครอง

“กฎหมายปกครอง” เป็นกฎหมายที่กำหนด
วิธีดำเนินการปกครองให้เป็นไปตามหลักการ ที่
รัฐบาลได้กำหนดไว้

“กฎหมายปกครอง” จึงเป็นกฎหมายที่บัญญัติถึง
องค์การต่าง ๆ ที่ลดหลั่นลงมา กล่าวถึง
ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์การท้องถิ่น
องค์การสาธารณะต่าง ๆ รัฐกับประชาชน

ในทางปฏิบัติยากที่จะแยกออก และอาจคาบเกี่ยว
กันระหว่างรัฐธรรมนูญและกฎหมายปกครอง

วิวัฒนาการรัฐธรรมนูญ

ตามยุคสมัยหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

สมัยอดีตกาล : ถือประเทศอังกฤษเป็นหลัก

ก่อนค.ศ. **1215** (พ.ศ.1758) รัฐธรรมนูญ

หมายถึงกฎเกณฑ์หรือขนบธรรมเนียม

ประเพณีที่ใช้ในการจัดระเบียบอำนาจอธิปไตย

ของ

The king

The king จะใช้อำนาจได้ตาม พระ
ราชอภัยยศ โดยไม่มีกฎเกณฑ์ใด ที่
ประชาชนจะสร้างขึ้นเพื่อไปจำกัดอำนาจ
ของพระมหากษัตริย์ได้เลย

ผลก็คือ ทำให้ *The king* ทรงไว้

ซึ่งอำนาจสูงสุดและเด็ดขาด

เช่น ประเพณีที่ว่าด้วยอำนาจอันล้นพ้นของ *King*

รัฐธรรมนูญสมัยนี้มีลักษณะราชาธิปไตยโดยแท้ @

สมัยที่สอง

15 มิถุนายน 1758 ขุนนางและพระราช
คณะจำนวน 25 คน ได้บังคับให้พระเจ้าจอห์น
ลงนามในเอกสารที่เรียกว่า “มหาบัตร”
The Great Charter : Magna Carta

เป็นสัญญาระหว่าง

The king กับ ขุนนางและพระ

สมัยที่สอง

มหาบัตร์ได้กำหนด

ถึง

องค์การและอำนาจของสภาใหญ่

และ

กำหนดว่า **The king**

- จะ

เก็บภาษีบางอย่าง

โดยมิได้

ได้รับความเห็นชอบจากสภาใหญ่มิได้

-

จะจับกุมคุมขังบุคคล

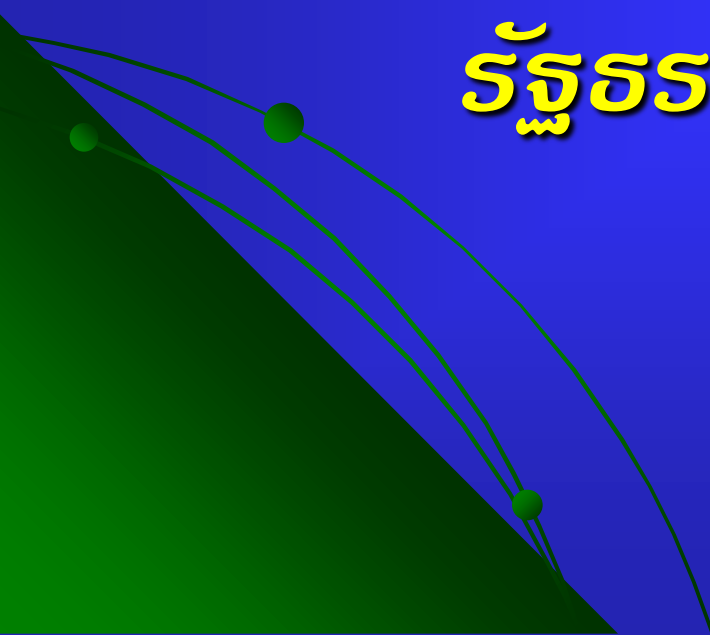
ได้ก็

ต่อเมื่อ มีคำพิพากษาที่ชอบด้วยกฎหมาย

สมัยที่สอง

มหาบัตร : Magna Carta

จึงมีนักกฎหมายบางท่านถือว่าเป็น
รัฐธรรมนูญฉบับแรก

สมัยที่สอง

หลัง ค.ศ. 1215

รัฐธรรมนูญไม่ได้ว่าด้วยการใช้อำนาจอันล้นพ้น

ของ **King** อีกต่อไป แต่รัฐธรรมนูญ

หมายถึง กฎเกณฑ์ที่ผู้อยู่ภายใต้การปกครอง

สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือจำกัดอำนาจ

ของ **King**

มีผล

ทำให้ **King** ไม่อาจใช้อำนาจ

ตาม

อำเภอใจเหมือนแต่ก่อน

สมัยที่สอง

การใช้อำนาจจะต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์

เปลี่ยนจากมีอำนาจเด็ดขาด (Absolute Monarchy)

เป็นมีอำนาจจำกัด (Limited Monarchy)

แต่ก็ถูกจำกัดไปบ้างเฉพาะเท่าที่กำหนดไว้ใน

กฎบัตรเท่านั้น

หากมิได้จำกัดไว้ในกฎบัตรก็ถือว่าเป็นอำนาจ

อันสมบูรณ์ของ **King**

สมัยที่สาม

เริ่มตั้งแต่ ประกาศเอกราชของอเมริกา
ความหมายเปลี่ยนไป มิได้หมายถึงกฎเกณฑ์ที่ใช้
จำกัดอำนาจของผู้ปกครองเท่านั้น

แต่หมายถึงกฎเกณฑ์ หรือกฎหมายลายลักษณ์
อักษรที่ประชาชนได้ร่วมกันสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็น
กฎเกณฑ์ในการจัดระเบียบทางการเมือง การ
ปกครอง การจัดระเบียบอำนาจอธิปไตย

สมัยที่สาม

การแบ่งแยกอำนาจ การรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

รัฐธรรมนูญจึงเป็นเสมือนสัญญาประชาคม
(Social Contract)

- ได้ก่อให้เกิดรัฐบาลโดยรัฐธรรมนูญ (Constitutional Government) ซึ่งฝ่ายประชาธิปไตยยึดเป็นหลักปฏิบัติอยู่ มีสาระสำคัญดังนี้

1. การจัดระเบียบทางการเมือง การปกครองจะต้องใช้
กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นหลัก ต้องบัญญัติไว้เป็น
ลายลักษณ์อักษรและมีตำแหน่งสูงกว่ากฎหมายอื่น

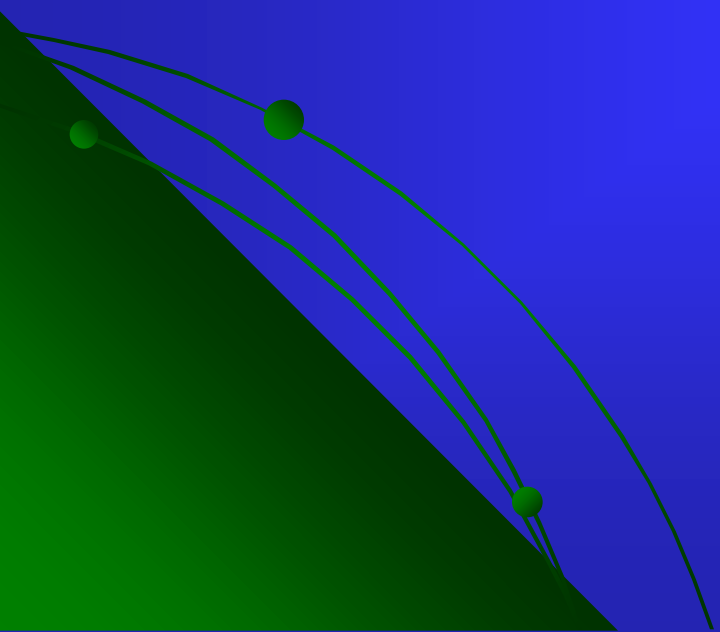
2. ประชาชนทุกคนจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเหมือนกัน ไม่
ว่าจะเป็นประมุขของรัฐ รัฐบาลหรือ ประชาชน
ธรรมดาก็ตาม ระบบนี้ถือว่า
กฎหมายสูงสุดมีใช้บุคคลสูงสุด รัฐจะมีลักษณะ
เป็น “นิติรัฐ” (Legal State)

3.การปกครองและการดำเนินนโยบายของรัฐบาล
จะต้องเป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งกฎหมายนี้ประชาชน
จะต้องมีส่วนร่วมบัญญัติด้วยไม่ว่าจะเป็นโดยตรง
หรือโดยผ่านทางผู้แทน

4.จะต้องมีการแบ่งแยกอำนาจ
(Seperation of powers)

เพื่อให้รัฐบาลมีอำนาจจำกัด โดยให้อำนาจควบคุมและ
ตรวจสอบซึ่งกันและกัน และต้องให้ศาลมีอิสระในการ
พิจารณาพิพากษาอรรถคดีอย่างแท้จริง

5. จะต้องรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของ
ประชาชนมิให้ถูกละเมิดโดยผู้ปกครอง และให้เสรีภาพ
แก่ประชาชนได้กำหนดอนาคตความเป็นอยู่ของตนเอง
ไม่ว่าจะเป็นกิจการทางการเมือง การปกครองหรือ
กิจการส่วนตัวก็ตาม

ข้อสังเกต :

- การประกาศเอกราชอเมริกาต่ออังกฤษ ค.ศ. **1776**
- การปฏิวัติใหญ่ในฝรั่งเศส ค.ศ. **1789**
- การเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทย พ.ศ. **2475**

ล้วนแต่ สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของประชาชนที่
ต้องการให้กฎหมายรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรเป็น
แม่บทในการปกครอง พร้อมต้องการให้มีการจำกัด
อำนาจของรัฐบาล และต้องการให้มีการรับรอง
คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน

สมัยปัจจุบัน

ไม่ว่าประเทศใดปกครองระบอบใด จะต้องมีรัฐธรรมนูญเป็นหลัก เพื่อใช้จัดระเบียบการปกครองทั้งสิ้น

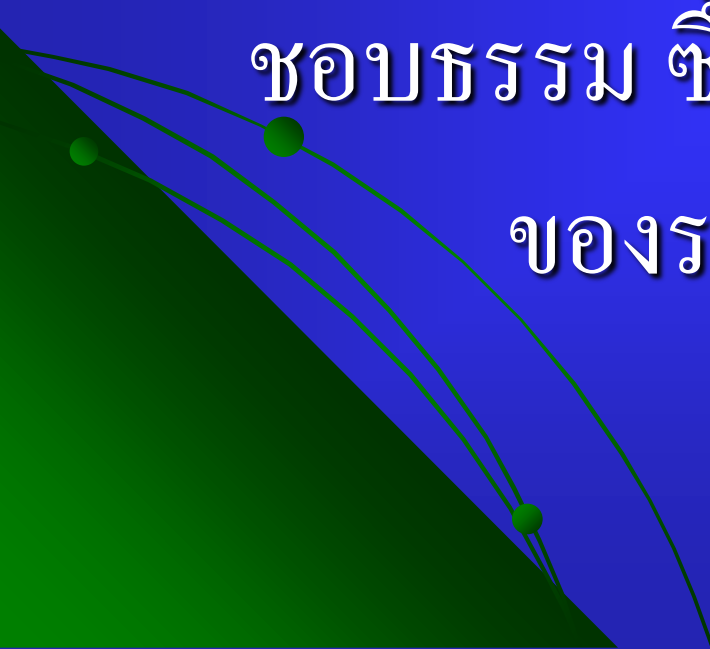
มีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงรัฐธรรมนูญให้
เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมในประเทศของตน
จึงเกิดรัฐธรรมนูญขึ้นหลายรูปแบบ

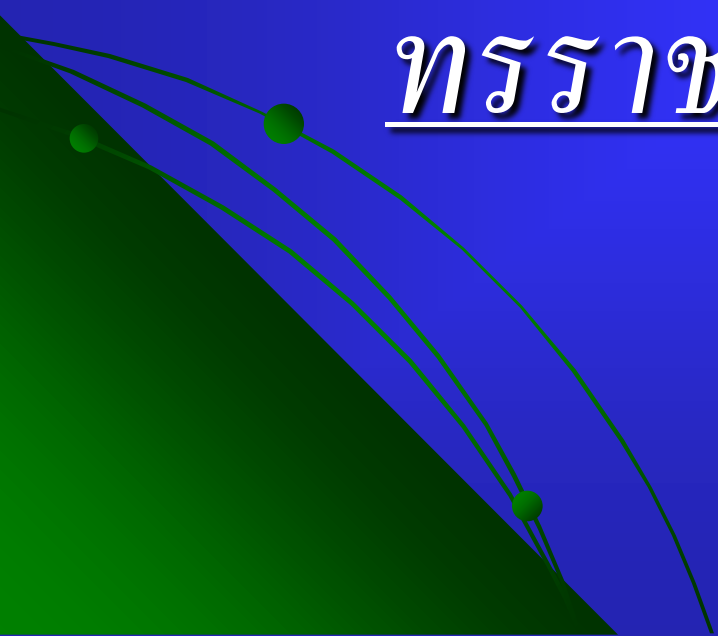
รัฐธรรมนูญปัจจุบัน หมายถึงบรรดากฎเกณฑ์หรือ
กฎหมายที่บัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรหรือเป็นเพียง
ขนบธรรมเนียมประเพณีก็ตาม ที่ใช้ในการจัดระเบียบ
ทางการเมือง การปกครอง จัดระเบียบอำนาจอธิปไตย
กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้อยู่ภายใต้
การปกครองถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญทั้งสิ้น

ไม่ว่าจะใช้รูปแบบใด รัฐธรรมนูญจึงเป็นคำกลาง ๆ

คำประกาศอิสรภาพของอเมริกา ตอนหนึ่ง :

“ผู้ปกครองหรือรัฐบาลจะตั้งขึ้นได้ ใน
หมู่ราษฎรก็โดยอาศัย อำนาจอัน
ชอบธรรม ซึ่งมาจาก ความเห็นชอบ
ของราษฎรผู้ถูกปกครอง

ทฤษฎี

รัฐธรรมนูญจำแนกได้ 4 ประเภท

1. รัฐธรรมนูญ
ลายลักษณ์อักษร

2. รัฐธรรมนูญ
จารีตประเพณี

3. รัฐธรรมนูญรัฐเดี่ยว
และ
รัฐธรรมนูญรัฐรวม

4. รัฐธรรมนูญสาธารณรัฐ
และ
รัฐธรรมนูญกษัตริย์

1. รัฐธรรมนูญ

ลายลักษณ์อักษร

หมายถึงรัฐธรรมนูญที่มีบทบัญญัติรวมอยู่ใน
เอกสารฉบับหนึ่งหรือหลายฉบับ กำหนดถึง
ระเบียบแห่งอำนาจสูงสุดในรัฐ และ
ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจ

2. รัฐธรรมนูญ

จารีตประเพณี

มีขึ้นพร้อมกับการก่อตั้งรัฐขึ้นมา เพียงแต่ว่า
ไม่ได้อยู่ในรูปของการรวบรวมไว้เป็น
เอกสารลายลักษณ์อักษรฉบับใดฉบับหนึ่ง

- กฎหมายหรือพระราชบัญญัติ ต่าง ๆ
ที่ออกโดยสภาผู้แทนราษฎร/รัฐสภา เช่น
กฎหมายที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์
กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดตั้งคณะรัฐมนตรี
ตลอดจนเกี่ยวกับศาลยุติธรรม

- เอกสารลายลักษณ์อักษรที่สำคัญ ๗

!เซ่น

Magna Carta

Bill of Rights

Act of

Settlement

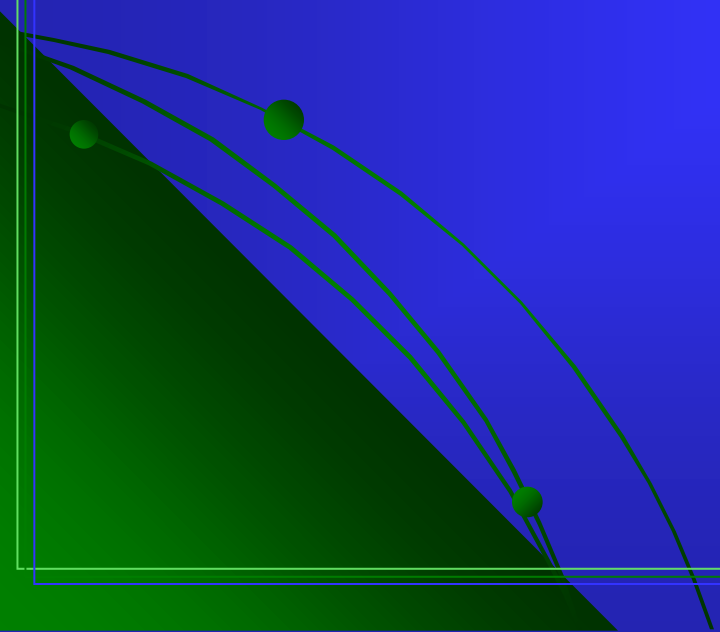
เอกสารลายลักษณ์อักษรดังกล่าว

รัฐสภาสามารถออกกฎหมายใหม่มาบังคับใช้ได้เสมอ

- Case Law หมายถึง คำพิพากษาของศาลยุติธรรม
- Common Law คือ กฎข้อบังคับต่าง ๆ หรือหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นโดยคำพิพากษา และผู้พิพากษาสร้างขึ้นมาในโอกาสที่ตัดสินคดี

- Conventions of the Constitution

หมายถึงธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญ
ได้แก่การปฏิบัติทางการเมืองที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ กัน
เป็นระยะเวลาหนึ่งที่น่าานพอสมควร

3. รัฐธรรมนูญรัฐเดี่ยว และ รัฐธรรมนูญรัฐรวม

รัฐเดี่ยว คือรัฐที่อำนาจสูงสุดอยู่ที่ส่วนกลาง
และแบ่งอำนาจออกสู่ส่วนภูมิภาคหรือกระจาย
อำนาจออกสู่ส่วนท้องถิ่น เช่น ไทย ฝรั่งเศส
ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ฯ

เป็นรัฐที่มีผู้ใช้อำนาจอธิปไตยสมบูรณ์ ทั้งภายใน
และภายนอกประเทศอยู่เพียงแห่งเดียว คือรัฐบาล
ของประเทศ เป็นรับที่รวมเอาคำสั่ง คำบังคับบัญชา
และคำวินิจฉัยไว้ที่ส่วนกลางหรืออำนาจการ
ตัดสินใจขั้นสุดท้ายอยู่ที่รัฐบาลเดียว มีการรวมกำลัง
ทางทหารและตำรวจอยู่ในส่วนกลาง ในด้านการ
บังคับบัญชานั้น บุคคลทุกคนที่อยู่รัฐเดียวหรืออยู่
ภายใต้อำนาจรัฐ ต้องปฏิบัติตามอำนาจหนึ่งอำนาจ
เดียว ภายใต้กฎหมายเดียวกัน

ในรัฐเดี่ยวอาจมีการปกครองแบบกระจายอำนาจก็ได้ แต่ความเป็นอิสระของส่วนท้องถิ่นต้องไม่มากจนกระทั่งมีอำนาจปกครองตนเองโดยสมบูรณ์เหมือนหนึ่งเป็นรัฐอิสระ ส่วนกลางยังคงควบคุมการใช้อำนาจท้องถิ่นอยู่ไม่มากนักน้อยและอำนาจของท้องถิ่นเป็นอำนาจที่กำหนดไว้ คือมีอำนาจอยู่ในขอบเขตจำกัด ส่วนรัฐบาลกลางจะมีอำนาจอย่างไม่มีใครมาจำกัดได้ เช่น ไทย ญี่ปุ่น อังกฤษ ตุรกี สเปน ฝรั่งเศส อิตาลี สวีเดน สิงคโปร์

เป็นรัฐที่มีผู้ใช้อำนาจอธิปไตยสมบูรณ์ ทั้งภายใน
และภายนอกประเทศอยู่เพียงแห่งเดียว คือรัฐบาล
ของประเทศ เป็นรับที่รวมเอาคำสั่ง คำบังคับบัญชา
และคำวินิจฉัยไว้ที่ส่วนกลางหรืออำนาจการ
ตัดสินใจขั้นสุดท้ายอยู่ที่รัฐบาลเดียว มีการรวมกำลัง
ทางทหารและตำรวจอยู่ในส่วนกลาง ในกิจการ
บังคับบัญชานั้น บุคคลทุกคนที่อยู่รัฐเดียวหรืออยู่
ภายใต้อำนาจรัฐ ต้องปฏิบัติตามอำนาจหนึ่งอำนาจ
เดียว ภายใต้กฎหมายเดียวกัน

โดยสรุป รัฐเดี่ยวมีลักษณะสำคัญ **3** ประการใหญ่ ๆ คือ

1. เป็นรัฐที่มีศูนย์อำนาจทางการเมืองการปกครอง
อยู่เพียงแห่งเดียว

2. บุคคลทั้งหมดที่อยู่ภายใต้อำนาจรัฐ ต้องปฏิบัติ
ตามอำนาจหนึ่งเดียว และอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน

3. รัฐเดี่ยวอาจมีการกระจายอำนาจได้ แต่ความ
เป็นอิสระของท้องถิ่นต้องไม่มากจนเป็นรัฐอิสระ

3. รัฐธรรมนูญรัฐเดี่ยว และ รัฐธรรมนูญรัฐรวม

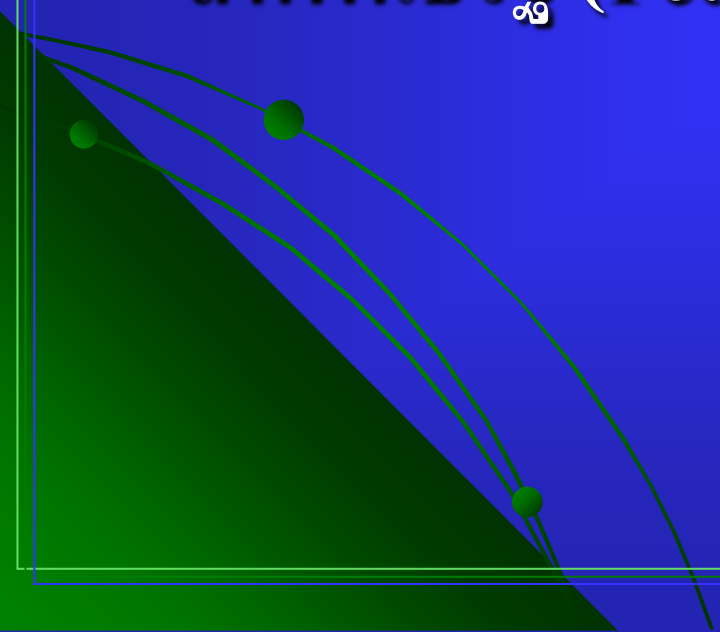
รัฐรวม คือรัฐที่มีระบบรัฐบาลซ้อนกันสองระบบ กล่าวคือ มีฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ ทั้งรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น ตั้งแต่ 2 ระดับขึ้นไป และรัฐบาลในแต่ละระดับเป็นอิสระไม่ขึ้นต่อกัน

ลักษณะที่สำคัญของรัฐรวม

1. รัฐรวมที่มีประมุขคนเดียวกัน เป็น
การรวมรัฐแบบสหภาพ (**Union**) ได้แก่ รัฐที่มา
รวมกันโดยอยู่ภายใต้ประมุขคนเดียวกันตลอดเวลาที่
ประมุขคนนั้นดำรงตำแหน่ง รัฐที่มารวมต่างเป็นเอก
ราชไม่ขึ้นต่อกันในการใช้อำนาจอธิปไตยทั้งภายใน
และภายนอก นั่นคือ ต่างรัฐต่างก็มีกฎหมายของ
ตนเองและจัดระเบียบบริหารได้เอง เช่น
เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก

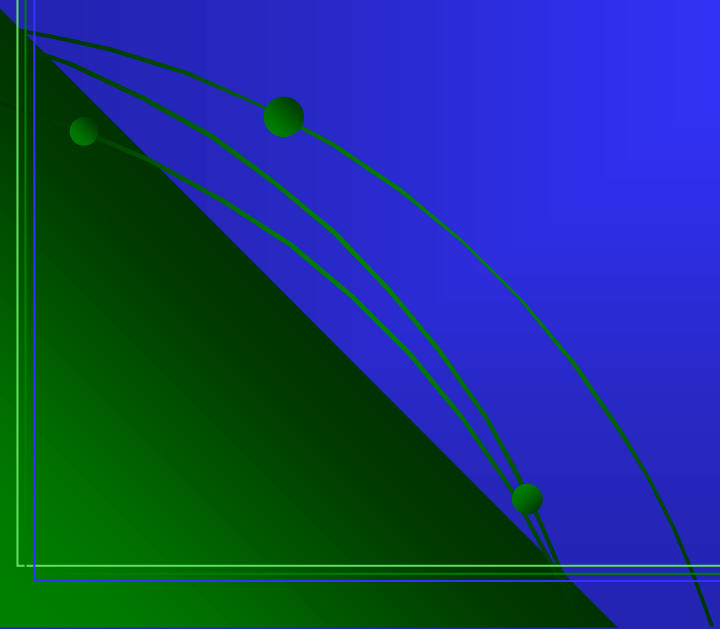
รัฐรวม : รัฐบาลกลาง มี 2 ประเภท

1. รัฐบาลกลางมีอำนาจเท่าที่รัฐบาลท้องถิ่น
กำหนดให้เท่านั้น จะปรากฏในรูปของ
สหพันธรัฐ (Federation) เช่น อเมริกา

รัฐรวม : รัฐบาลกลาง มี 2 ประเภท

2. รัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจเท่าที่ รัฐบาล
กลางให้เท่านั้น เช่น อังกฤษ

รัฐธรรมนูญของรัฐเดี่ยว

จะมีสภาพนิติบัญญัติเพียงสภาเดียวเท่านั้น

รัฐธรรมนูญของรัฐรวม

มักจะมีรัฐธรรมนูญซ้อนกัน 2 ฉบับ คือ

- รัฐธรรมนูญของรัฐ

- รัฐธรรมนูญของมลรัฐ

: ข้อสังเกต :

ถ้ารัฐธรรมนูญของมลรัฐขัดแย้งกับ
รัฐธรรมนูญของสหรัฐ
รัฐธรรมนูญของ มลรัฐถือเป็นโมฆะ

*** แต่ถ้าอำนาจอันใด

มิได้ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญของสหรัฐ
รัฐธรรมนูญของมลรัฐ
ก็มีสิทธิที่จะใช้อำนาจนั้น ๆ ได้

รัฐธรรมนูญสาธารณรัฐ & รัฐธรรมนูญกษัตริย์

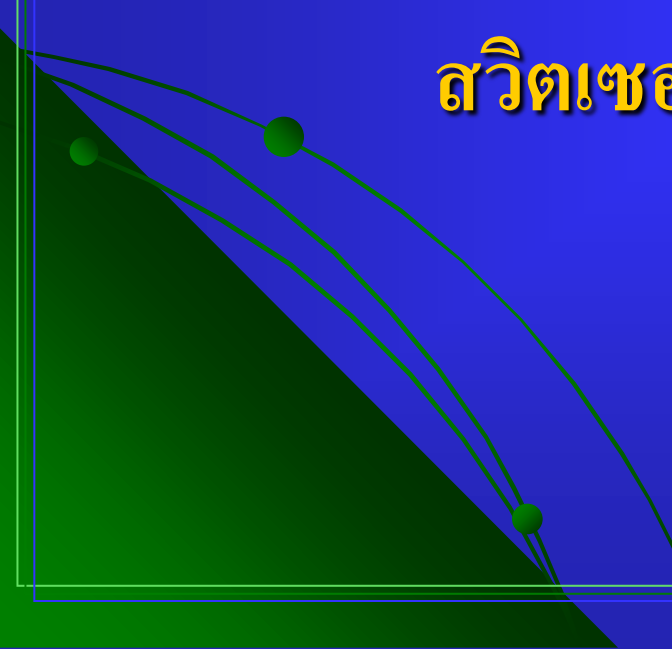
หลักของการแบ่งรัฐธรรมนูญสองประเภทนี้คือเอา
ประมุขของรัฐ เป็นหลัก

*** รัฐธรรมนูญรัฐใดบัญญัติว่าประมุขของรัฐ เป็น
ประธานาธิบดี รัฐธรรมนูญฉบับนั้นก็มีสภาพเป็น
รัฐธรรมนูญสาธารณรัฐ

*** รัฐธรรมนูญฉบับใดบัญญัติให้ประมุขของรัฐ เป็น
พระมหากษัตริย์หรือพระราชินี รัฐธรรมนูญฉบับนั้น ก็เป็น
รัฐธรรมนูญกษัตริย์

รัฐธรรมนูญที่บัญญัติแบบสาธารณรัฐ เช่น

*** สหรัฐอเมริกา อินเดีย ฝรั่งเศส
สวิตเซอร์แลนด์ ศรีลังกา ฯ

ก. ประธานาธิบดีที่ทำหน้าที่เป็นประมุขของรัฐเท่านั้น

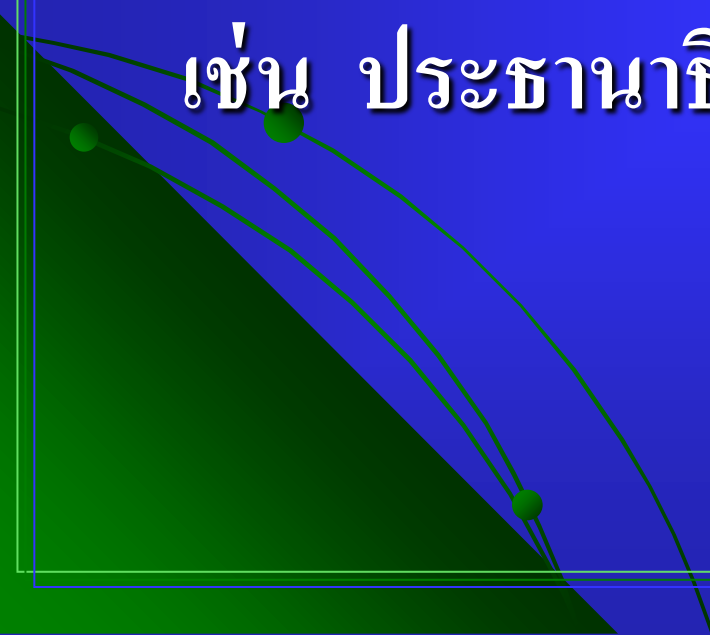
ไม่มีอำนาจทางการบริหารแต่อย่างใด เพียงแต่

ทำหน้าที่ด้านวิธีการเท่านั้น อำนาจบริหารตก

เป็นของ นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี

เช่น ประธานาธิบดีของอินเดีย สวิตเซอร์แลนด์

เยอรมัน ฯ

**บ. ประธานาธิบดีที่ทำหน้าที่เป็นประมุขของรัฐ
และเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารของรัฐด้วย**

ค. ประชานาธิปไตยที่ทำหน้าที่เป็นประมุขของรัฐ
และยังเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร
เป็นทางการอีกด้วย

รัฐธรรมนูญแบบกษัตริย์เป็นประมุข

แบ่งเป็น **2** ประเภท

- กษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ

Constitutional Monarchy , Limited Monarchy

ไทย มาเลเซีย สวีเดน ญี่ปุ่น

- กษัตริย์แบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์

Absolute Monarchy

ซาอุดีอาระเบีย จอร์แดน โมร็อกโก

ความเป็นมาของรัฐธรรมนูญ

1. โดยการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป

2. โดยการปฏิวัติ

- ปฏิวัติ

- รัฐประหาร

ปฏิวัติ

คือการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ และ
รวดเร็ว แบบหน้ามือเป็นหลังมือ ใช้
กำลังรุนแรงและประชาชน เป็นผู้ทำ

การปฏิวัติร่วมด้วย
อาจเกิดการนองเลือด

รัฐประหาร

คือการยึดอำนาจของกลุ่มบุคคล

เช่น คณะทหาร

เป็นการล้มล้างรัฐบาลโดยพ่วงเล็ง

เฉพาะตัวบุคคลในรัฐบาลเท่านั้น

3. โดยการยกร่าง

4. โดยกษัตริย์พระราชทานให้

ลักษณะของรัฐธรรมนุญที่ดี

1.มีข้อความที่
ชัดเจนแน่นอน

2.บัญญัติถึงสิทธิ หน้าที่ของ
ประชาชนไว้อย่างชัดเจน

3.บัญญัติเกี่ยวกับการปกครอง
ของรัฐไว้อย่างครบถ้วน

4.ไม่ควรยาวเกินไป

5.กำหนดวิธีการแก้ไขเพิ่มเติม
รัฐธรรมนูญตามกฎหมาย